

ברכות לחברי המערכת על השקת העיתון החדש: על כימיה

כקוראת נלהבת של העיתון בצורתו הקודמת, אני משוכנעת שהעיתון החדש יתרום לציבור המורים ויעשיר אותו ברעיונות חדשניים, ויהווה גם במה למורים להצגת פעילויות מעניינות.

בימים אלו, לקראת תחילת שנת הלימודים תשס"ב, אנחנו מסכמים את השנה החולפת ומשתדלים להיערך ככל האפשר לקראת השנה הבאה עלינו לטובה. כולנו מרגישים שיש ירידה מסוימת בכוחה של הכימיה ובמספר התלמידים שאנחנו מצליחים למשוך אלינו. יש לכך סיבות מספר, ורובן אינן קשורות ישירות אלינו.

כולנו מושפעים ממדיניות המשרד, אשר מייחס, בצדק, חשיבות רבה לנושא הערכים, ובייחוד לזיקה למורשת ולתרבות היהודית ישראלית. התרבות האנושית מושתתת על שני יסודות: האיכות והכמות, או הרוח והחומר. חשיבות רבה יש לשילוב בין הרוח - ערכים, מוסר ואתיקה ובין החומר - חקירה ומדידה של האירועים המתרחשים ביקום.

לצערי, עדיין לא מודגשת חשיבות נושא ה"חומר" והמדעים כמרכיב עיקרי ומרכזי בחינוך. לגבי לימודי המדעים, לא נשמעו הצהרות ברורות על היקף הנושאים הנלמדים, ויש במערכת מצב של אי בהירות. יש הרגשה, שעדיין לא הכירו בערכם ובחשיבותם של המדעים, ומתגבר החשש שבעתיד יחסרו לנו אנשי מדע וחוקרים בתחומים אלו. חובת לימוד המדעים, שהייתה אחת ממסקנות ועדת הררי, אינה מיושמת כיום, ואנחנו צריכים להיאבק על מספר שעות לימוד מינימלי להוראת המדעים.

כיום, נראה שמקצועות חדשים, נוחים וכלכליים יותר למנהלי בתי הספר, הם המבוקשים יותר. מקצועות אלו מושכים, הן מבחינת רמת הקושי והן מבחינת ההשקעה הנדרשת מהתלמיד, ודוחקים מעט את המקצועות המדעיים. מקצוע הכימיה, הכולל מעבדות, לבורנטים וכימיקאלים, עולה לבית הספר כסף רב. לכן, במקרים רבים, אין מעודדים את התלמידים לבחור בכימיה כמקצוע הרחבה. אני תקווה, שהיחלשות זו היא זמנית בלבד, וכי ההתפתחויות הצפויות לנו יגרמו לכך שתהיה שיבה אל המדעים והכרה בחשיבותם ובתרומתם הרבה.

אני מודעת לכך, שהמאבקים בבית הספר על פתיחת קבוצות לימוד אינם קלים. ובכל זאת, המציאות בשטח מראה על שיעור הצלחה גבוה מאוד בקרב התלמידים הבוחרים בכימיה ובמדעים אחרים בבחינות הבגרות. תלמידים אלו נהנים מהלימוד לאורך שלוש השנים, ומפתחים מיומנויות חשיבה ולמידה מעבר ללימוד הנושאים עצמם. במקרה של קשיים עם בית הספר, אני מוכנה להטות שכם, להיפגש עם ההנהלה, להדגיש את חשיבות הכימיה ולנסות למצוא דרכים להפעלת המקצוע, וכמובן לשימור משרתו של המורה.

ועדת המקצוע שוקדת בימים אלו על עדכון הסילבוס והכנסת השינויים המתבקשים. במקביל, נושא המעבדה החוקרת תופס תאוצה, והוא מהווה יחידה אחת מתוך 5 יחידות הלימוד. מספר הלומדים יחידה זו נמצא בעלייה מתמדת, והמשתתפים מדווחים על התלהבות בקרב מורים ותלמידים כאחד. חלופות נוספות למעבדה, מעבדה ממוחשבת ומעבדה ממוזערת, מפותחות במקביל בטכניון ובר אילן, וייחשפו בפניכם במהלך שנת הלימודים הקרובה. בנוסף, בכוונתנו לאפשר, כבר מהשנה הבאה, הרחבה ל - 5 יחידות לימוד גם לתלמידים הלומדים כימיה לביולוגים.

בתקופה זו, עלינו להשתדל לשמור ולטפח את הקיים, לאתגר את תלמידנו בנושאים מעודכנים, לשלב דרכי הוראה חדשניות ולעודד פעילויות חקר על ידי התלמידים עצמם.

אני מודעת לרצינות ולפעלתנות של מורי הכימיה, המתקיימת במרכזים אזוריים, במרכז הארצי ובמפגשים עם המדריכות המחוזיות. מתקיימת גם פעילותה הברוכה של אגודת המורים לכימיה. העובדה שמורים שומרים על קשר, מחליפים רעיונות וחומרי למידה ומתמידים בהשתתפות בהשתלמויות ובפעילויות במשך שנים, מצביעה על כך, שהמורים אינם קופאים על שמריהם. מורי הכימיה תורמים ונתרמים בכל הפעילויות הללו, ובכך מעלים את רמת ההוראה בכיתותיהם.

ברצוני לברך את כל ציבור מורי הכימיה על העבודה הרצינית והמאומצת; יישר כוח, והמשיכו בדרך זו, ובברכת שנת לימודים טובה, מוצלחת ופורייה

ניצה ברנע

לכל מורי הכימיה

בשנת הלימודים תשס"ב יתקיים כנס ארצי של מורי הכימיה, בחסות המרכז הארצי לכימיה. הכנס יתקיים ביום ד', כ"ז בכסלו (ג' חנוכה), 12.12.01, באולם אבנר, מכון ויצמן למדע, רחובות. במסגרת הכנס יינתנו הרצאות מדעיות וכן יקוימו מושבים מקבילים של סדנאות והרצאות עמיתים. מורים המעוניינים להציג בכנס "יוזמות מן השטח" מתבקשים להעלות את רעיונותיהם ולפנות בכתב לכתובת ה- e-mail: ntami@wisemail.weizmann.ac.il או במכתב אל: תמי לוי נחום, המחלקה להוראת המדעים, קבוצת הכימיה, מכון ויצמן למדע, רחובות. בקרוב יישלח לכל מורי הכימיה "קול קורא", המפרט את דרישות ההצגה בכנס וכן את סוג הפעילויות והנושאים שיוצגו במושבים.

אנו מודים על שיתוף הפעולה!

בפרכה, הועדה המארגנת